

МЕХАНІЗМ ОБ'ЄКТИВНОЇ ОЦІНКИ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ СЕКЦІЙ З ВИДІВ СПОРТУ

Цимбалюк Ж.О., Коник Л.В., Тихонова В.А.
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди

На сьогодні програма з навчальної дисципліни «Фізичне виховання» для студентів ВНЗ дозволяє майже кожному здоровому студенту долучитися до масового спорту [2, 4, 5]. Це можна здійснити не тільки у вільний час, але й у навчальний. Навчальні секції кафедри фізичного виховання комплектуються на початку першого курсу з урахуванням спортивних інтересів студентів, їх стану здоров'я, фізичної підготовленості та наявності матеріально-технічної бази. Мотивація вибору виду спорту в кожного студента своя, але принципове в цьому процесі те, що вибирають не його, а обирає сам студент [1].

Свобода вибору виду спорту відіграє вирішальну роль в формуванні ціннісного ставлення до фізичної культури та спорту. Вона надає студентам можливість вільного самовизначення та вибору виду фізичної культури, засобів, методів і форм навчання відповідно до їх уподобань, потреб та мотивів [3]. Але хибний випадковий вибір, як правило, є причиною втрати інтересу і зниження активності [4].

Найчастіше у студентів, які не займалися до цього спортом, вибір визначається випадковістю. Студенти, які займалися одним з видів спорту, частіше бажають продовжувати в ньому вдосконалюватися та роблять вибір спираючись на стійкий інтерес до певного виду спорту або на розуміння необхідності виконання фізичних вправ. Тому, допомога в прийнятті рішення щодо індивідуального вибору студентами (які не мають досвіду із занять спортом) секцій є актуальною.

Мета роботи — розробити математичну модель прийняття рішення щодо індивідуального вибору студентами секцій з видів спорту.

Дослідження проводилися в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди. У дослідженні прийняли участь 55 студентів-першокурсників українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка набору 2015 року.

За результатами анкетування 32,7% студентів займалися у спортивних секціях (6 студентів мають високі спортивні розряди), 1,9% — займалися самостійно, 20% — не займалися зовсім (3 студентів — за станом здоров'я). 72,7% студентів ознайомлені з видами спорту на уроках фізичної культури, 5 студентів займаються видом спорту, який їм запропонували батьки, 7 студентів вибрали вид під впливом сучасності, спільного інтересу з друзями.

Аналіз анкет виявив численні різноманітні мотиваційні варіанти вибору. Для зменшення їх кількості зроблено факторний аналіз результатів замірів, виявлено домінуючі мотиви.

Розраховані власні значення (факторні навантаження) і власні вектори (ваги чинників, %) кореляційної матриці дозволили виявити фактори, що найбільш вплинули на вибір в даній групі досліджуваних. Так, вибір навчальної секції на 23% залежить від бажання отримати відповідний рівень фізичної готовності до навчання й майбутньої професійної діяльності, на 20% — від розуміння необхідності регулярного відвідування занять та активного відпочинку та на 17% — від розуміння ризику отримання травми.

Для вибору навчальної секції автором пропонується варіант моделі, що розроблена на основі методу аналізу ієрархії. Головну мету в ієрархії слід сформулювати як задоволення потреби у виборі секції з виду спорту [5]. Тому серед студентів було проведено анкетування з метою визначення важливості впливу даних критеріїв у виборі секції. Визначення семантичних думок важливості критерію здійснювалось за п'ятибальною шкалою.

У наступному, визначена система суб'єктивних цінностей кожного студента у балах, що дозволяє через побудову зворотньо-симетричної матриці парних порівнянь виконати арифметичні операції, щоб синтезувати узагальнений результат з безлічі переваг з більшою точністю, враховуючи ступінь узгодженості думок.

Модель, що розроблена на основі методу аналізу ієрархії, дозволяє врахувати всі варіанти пріоритетів мотиваційного вибору студентів. Використання методу аналізу ієрархії дозволяє об'єктивно обробити суб'єктивні переваги студентів (які не мають досвіду із занять спортом) при виборі кращої навчальної секції за обраним видом спорту, що в свою чергу формує стійку мотивацію до занять фізичним вихованням.

Література

1. Алексейчук І. Мотиви занять фізичною культурою і спортом у вищій школі [Текст] / І. Алексейчук, Н. Добровольська, О. Начата // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. науков. праць. Т. 1. — Луцьк, 2002. — С. 173-175.
2. Барыбина Л.Н. Применение алгоритма индивидуализации процесса физического воспитания студентов [Текст] / Л.Н. Барыбина, Н.А. Коломиец, В.А. Комоцкая // Физическое воспитание студентов. — 2014. — № 6 — С. 3-7. doi:10.15561/20755279.2014.0601
3. Круцевич Т.Ю. Потребово-мотиваційний підхід до управління фізичним вихованням студентів [Текст] / Т.Ю. Круцевич, О.І. Подлесний // Теорія і методика фізичного виховання. — 2008. — № 2. — С. 69–74.
4. Меликидзе К.Ш. Физкультура и спорт как экзистенциалы в конспекте личности самореализации [Текст]: материалы конференции. / К.Ш. Меликидзе, А.А. Степанян // Физическое воспитание и современные проблемы формирования и сохранения здоровья молодежи. — Гродно, Беларусь, 2001. — С. 100-101.
5. Піддубний О.Г. Організаційно-методичні основи побудови фізичного виховання студентів педагогічних вищих навчальних закладів [Текст]: навч. посібник для організаторів занять з фіз. виховання / О.Г. Піддубний, Ж.О. Цимбалюк, Т.І. Гогіна, В.В. Коновалов. — Х.: ХНПУ, 2012. — 201с.